

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

VI. De haeresi Sabellii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

xior, & oratio molestior redderetur. Syriarum quidem provinciarum omnes cum Arabia, quibus identidem necessaria suppeditatis, & quibus literas nunc scripsistis: Mesopotamia quoque, Pontus ac Bithynia: ac ut uno verbo absolvam, omnes ubique terrarum legitima gestiunt, Deoque gratias agunt ob hanc concordiam fraternamque caritatem. Et hæc quidem Dionysius scribit: Ceterum cum Stephanus ecclesiam biennio administrasset, Xystus in ejus locum successit. Ad hunc Dionysius secundam de Baptismo scripsit epistolam: in qua Stephani simul ac reliquorum episcoporum sententiam ac judicium exponit, de Stephano ita scribens: Antea quidem literas scripserat de Heleno & de Firmiliano, de omnibus denique Sacerdotibus per Ciliciam, Cappadociam cunctasque finitimas provincias constitutis: scilicet ob eam causam ab illorum communiione discelsurum, quod hæreticos rebaptilarent. Ac vide, quæso, gravitatem negotii. Revera enim in maximis, ut audio, episcoporum conciliis decretum est, ut qui ab hæreticis ad Catholicam ecclesiam accedunt, primum catechumeni fierent: ac deinde veteris & impuri fermenti sordibus per Baptismum purgarentur. De his omnibus ego ad illum epistolam misi, rogans atque obtestans. Et aliquid post: Sed & carissimis, inquit, fratribus & presbyteris nostris Dionysio ac Philemoni, qui prius idem cum Stephano scelerant deque iisdem rebus ad me scripserant: antea quidem breviter, nunc verò pluribus verbis scripsi. Verum de suprascripta questione hæcenus.

Α μήκῃ τῆ Ἐπιστολῆς, μήτε βάρως περὶ τῶ λόγῳ. αἱ μὲν τοὶ Συρία ὅλαι καὶ Ἀραβίαι οἷς ἐπαρκεῖτε ἐκάστοτε, καὶ οἷς νῦν ἐπεσεύχασθε ἤτε Μεσσηποταμία, Πόντος τε καὶ Βιθυνία. καὶ οὐ νελοῦν εἰπεῖν, ἀγαλλιώνται πάντες παῖδες τῆ ὁμοιοῖα καὶ Φιλαδελφία, δοξάζοντες τὸ Θεόν. ταῦτα μὲν ὁ Διονύσιος. Στεφάνου δ' ἐπιδυσὶν διαπλήρησα ἡ τὴν λειτουργίαν ἔτετα, ἔστος διαδέχεται. τέτρω δ' αὐτῆρον ὁ Διονύσιος περὶ βαπτίσματος χαράξας Ἐπιστολὴν, ἐπέστειλε τὴν Στεφάνου ἐπὶ τοῖς λοιποῖς Ἐπισκόποις γράμματα καὶ κρίσειν δηλοῖ, περὶ δ' Στεφάνου λέγει ταῦτα ἐπεσεύχαι μὲν ὅμω πρότερον ἔπεσεύχαι Ἐλένης καὶ περὶ Φιρμιλιανῆ, καὶ πάντων τῶν ἐκ τῆ Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας ἔπειτα ἡσίας ἔπειτα πάντων τῶν ἐξ ἡσ ὁμορέτων ἐθνῶν, καὶ ἐδὲ ἐκείνοις κοινωρήσων διὰ τὴν αὐτὴν ταῦτα αἰτίαν, ἐπεὶ ἡ ἡσ αἰρετικῶς (Φησὶν) ἀναστασίζουσι καὶ σκόπει τὸ μέγεθος τῆς πρᾶξιματῶς. γὰρ δὲ ὁμοῖα περὶ τέτρω γεγονός ἐν ταῖς μεγίσταις τῶν Ἐπισκόπων συνόδοις, ὡς πυνθασμαι. ὡσεὶ τῶς προσιόγιας διὰ αἰρέσεως, παρακληθηθείας. εἶτα ἀπολέσασθε ἔπειτα ἀνακαθάρσει τὸν τῆς παλαιᾶς καὶ ἀκαθάρτου ζύμου φρον. καὶ περὶ τέτρω αὐτῶ πάντων δέσμενος, ἐπείσειλα. ἔπειτα ἕτερα φησὶ. ἔπειτα τοῖς ἀγαπῶντες ἡμῶν καὶ συμπεσεύχουτοῖς Διονύσιου καὶ Φιλομονι, συμψηφοῖς πρότερον Στεφάνου γράμματα, καὶ περὶ τῶν αὐτῶν μοι γράψασθε. πρότερον μὲν ὀλίγα, καὶ νῦν ἡ διὰ πλείονων ἐπέσειλα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῆς δηλωθείας τῆματῶ.

CAPUT VI.

De hæresi Sabellii.

Huc refer Niceph. 1. 6. c. 7. **I**N eadem epistola de Sabellianis hæreticis, utpote qui tunc temporis increbrescebant, Xystum certiore facit his verbis: Nam de dogmate illo quod nuper apud Ptolemaidem urbem Pentapoleos commotum est, pleno impietatis ac blasphemiarum adversus omnipotentem deum Patrem domini nostri Jesu Christi: pleno etiam incredulitatis erga unigenitum ejus Filium, primogenitum omnis creaturæ, Verbum quod inter homines versatum est: pleno denique stuporis adversus Spiritum sanctum: cum ab utraque parte & literæ ad me allatæ essent, &

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

Περὶ τῆς κατὰ Σαβέλλιον αἰρέσεως.

Σημαίων ἢ ἐν ταῦτά καὶ περὶ τῶν κατὰ Σαβέλλιον αἰρετικῶν ὡς καὶ αὐτὸν Ἐπιστολῶν λαζώνων, ταῦτα φησὶ. περὶ γὰρ τῆς νῦν ἐπιβέντου ἐν τῇ Πτολεμαίδι τῆς Πενταπόλεως δόξατῶ, ὅντῶ ἀσεβεῖς καὶ βλασφημίαν πολλὴν ἔχοντῶ περὶ τῆς παντοκράτορος Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἔκκειν ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀπίστιαν τε πολλὴν ἔχοντῶ περὶ τῆς μονογενῆς παιδὸς αὐτοῦ ἔπειτα πρώτου πατρὸς κτισσεως, ἔπειτα ἀνθρωπίνου λόγου. ἀνακαθάρσειαν ἢ ἔπειτα ἁγίου πνεύματῶ. ἐλθόντων ἐπιπέσειλα πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸ γραμμάτων

GALLUS.

καὶ τῶν διαλεξομένων ἀδελφῶν, ἐπέσειλά A
να ὡς ἐδωθήτω ᾠδῶν τῶ Θεῷ, δι-
δασκαλικώτερον ὑφηνεμένος ὧν τὰ ἀντί-
γραφα ἐπέμψα σοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Περὶ τῆς κατὰ τὴν αἰρετικῶν παμμιάρου σπάνης, καὶ τῆς διοπέμπτης
ἐπιστολῆς Διονυσίου εἰς τὴν παρὶθρον ἐκκλησιαστικῆς
κανόνος.

ΚΑὶ ἐν τῇ τρίτῃ τῶν τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος,
τῆν Φιλήμονι τῶ κτ' Ῥώμην πρεσβυτέρου
ὁ αὐτὸς γράφει Διονύσιον, ταῦτα ᾠδῶν
ἐταμείνω καὶ τοῖς σιωλίμασι καὶ ταῖς ᾠδῶν
δόσεσι τῆν αἰρετικῶν ἐνέτυχον, χραίνων μὲν
μετὰ τὸν ὄλιγον τὴν ψυχὴν ταῖς παμμιάρου
αὐτῶν ἐνδυμήσεσιν. ὄνησιν δ' ὄνω ἀπ' αὐτῶν
ταῦτην λαμβάνων, τὸ δὲ ἐλέγχεον αὐτὸς παρ
ἐμῶν, καὶ πολὺ πλέον βδελύθησεν, καὶ δὴ πῶς
ἀδελφοὶ τῶν πρεσβυτέρων με ἀπείργοντος καὶ
δεδοτημένους συμφέρεσεν τῶ τ' ποικίλας αὐτῶν
βουβέρου. λυμανείσθαι τὴν ψυχὴν τὴν ἐμαυ-
τῆ, καὶ ἀληθῆ γε λέλοιπῶ, ὡς ἠδ' ὁ μὲν. ὄρα-
μα θεοπέμπτον ᾠδῶσθαι, ἐπέρρωσέ με, καὶ
λόγῳ ᾠδῶσθαι με γρόμῳ, ᾠδῶσθαι ἐταξε
διάρρηθον λέλων πᾶσιν ἐντύχανε οἷς ἀν εἰς
χρῆσας λάβοις διδύθηνεν γ' ἱεῖα καὶ δοκι-
μαῖαν ἱκανὸς εἶ. ὅτι γέγονε τῆτο δὲ ἱεραρχῆς καὶ
τῆς πίστεως αἴτιον. ἀπεδέξαμην τὸ ὄραμα,
ὡς Ἀποστολικῆ Φωνῆ σιωπῆσθαι τῆ λεγῶσθαι
ᾠδῶσθαι τὰς διωατωτέρας, γίνεσθαι δοκιμοί
ᾠδῶσθαι. εἶτα πᾶσα τοῦ πασῶν εἰπῶν τῆν
αἰρέσεων, ὅτι φερελέγων. τῆτον ἐγὼ τὸν κα-
νόνα καὶ τὸν τύπον ᾠδῶσθαι μακαρίη Παπᾶ ἡ-
μῶν Ἡρακλᾶ παρελαβόν. τὰς γ' ᾠδῶσθαι
ἀπὸ τῆν αἰρέσεων, καίτοι τ' ἐκκλησίας ἀπο-
σάλλας, μάλλον ὅτι δὲ ἀποσάλλας, ἀλλὰ συνά-
γεσθαι μὲν δοκῶσθαι. κατὰ μνησθέντας δὲ ὡς
ᾠδῶσθαι φοιτῶσθαι τινὶ τῶν ἐτεροδιδασκαλῶν
λων, ἀπελάσας τ' ἐκκλησίας, δεομένης ἐπρο-
σῆκαθ, ὡς δημοσίᾳ πᾶντα ὅσα ἀκκόασαι
ᾠδῶσθαι τοῖς ἀνιδιαπθεμένοις, ὅτι φερεσαν καὶ
τότε σιωπήγαγρον αὐτὰς, ἐ δὲ θηβίς ἐπ' αὐτῶν
ἐτέρας βαπτίσματος, τῆ γ' ἁγίῳ πνεύματι
ᾠδῶσθαι παρ' αὐτῶν τετυχήκεσαν. πάλιν δὲ
ᾠδῶσθαι πολὺ γυμνάσας τὸ πρῶτον, ταῦτα
ᾠδῶσθαι ἐμεμάθηκα καὶ τῆτο. ὅτι μὴ νὸν οἶον
Ἀφεικῆ μόνον τῆτο παρεσιγήγαγον, ἀλλὰ
καὶ πρῶτον κατὰ τὰς πρῶτον ἡμῶν Ἐποκόπας,

fratres mecum disserturi venissent, epi-
stolas quasdam, quantum Deo juvante
potui, tractatoris more fusius scripti.
Quarum exemplaria ad te misi.

CAPUT VII.

De execrando hereticorum errore, & de visione
Dionysii divinitus missa, ac de ecclesiastica
regula eidem tradita.

IN tertia autem epistola ad Philemo-
nem ecclesie Romanae Presbyterum
de Baptismo scripta, idem dionysius
hæc refert: Ego verò, inquit, in libris &
B traditionibus hereticorum cognoscen-
dis operam posui; execrandis quidem
illorum sententiis animum meum tan-
tisper coinquinans: hanc tamen ex iis
utilitatem percipiens, ut illos tacitus
apud me refutarem, multoque magis
quàm antea detestarer. Et cum frater
quidam ex Presbyterorum ordine, pro-
hiberet me, veritus ne forte nequitia
illorum ceno commiscerer: Quippe
animum meum contaminatum iri aje-
bat, & quidem verissimè ut ipsemet
sentiebam: visione cælitus missa con-
firmatus sum. Et vox ad aures meas
perlata disertè mihi præcepit hoc mo-
do: Lege omnia quæcunque in manus
venerint. Idoneus namque es qui sin-
gula disquiras & examines: hæcque pri-
mùm occasione ad Christi fidem impul-
sus es. Amplexus sum visionem illam,
utpote quæ apostolicæ voci consentiret
robustissimos quosque ita compellanti:
Estote periti nummularii. Pauca dein-
de de universis hæresibus interlocutus,
hæc subdit: Hanc ego regulam & for-
mam à beatissimo Papa nostro Heracla
accepi. Eos enim qui ab hereticis ve-
niebant, tametsi defecissent: seu potius
non defecissent illi quidem, sed in spe-
ciem cum fratribus communicantes,
clam perverfæ doctrinæ magistros adi-
re delati essent: ab Ecclesia ejectos,
post multas tandem preces non prius
admisit, quam quæcumque ab adver-
sariis audierant palam exposuissent. Ac
tum demum ad communionem eos ad-
mittebat, nequaquam existimans ite-
rato Baptismate eis opus esse. Quippe
jam antea Spiritum sanctum ab ipso ac-
ceperant. Rursus hæc quæstione abundè
ventilitata, concludit in hunc modum:
Illud, inquit, præterea didici, non
ab Afris solis hunc morem nunc pri-
mùm invecum fuisse: sed & mul-
tò antea, superiorum episcoporum
Ii iij

Hæc refert
Niceph.
l. 6. c. 8.